

Dr Bogdan Mucha

Spadek w Polsce: kiedy bez podatku?

Śmierć człowieka, a zwłaszcza najbliższego członka rodziny stanowi zawsze bolesne doświadczenie. Fakt ten wywołuje także szereg konsekwencji prawnych. Przede wszystkim data zgonu jest równoznaczna z terminem otwarcia spadku. Z tą chwilą dochodzi zatem do dziedziczenia ogółu praw i obowiązków zmarłego przez spadkobiercę lub spadkobierców. To przysporzenie majątkowe ma charakter nieodpłatny i jest podobne w tym względzie do darowizny z tą różnicą, że ma ona miejsce za życia darującego (*inter vivos*), a nie po jego śmierci. Krąg osób powołanych do spadku może być określony przez spadkodawcę bezpośrednio w testamencie, a w przypadku jego braku przez ustawodawcę w formie zapisu ustawowego w księdze spadków polskiego kodeksu cywilnego.

Zasadą współczesnego państwa jest to, iż każdy fiskus chce uszczknąć jakąś część dla siebie w sytuacji, gdy dochodzi do nieodpłatnego przysporzenia majątkowego spadkobiercy lub obdarowanego. Dlatego wprowadzane jest rozbudowane ustawodawstwo regulujące zasady opodatkowania spadków i darowizn oraz warunki uzyskiwania wszelkich ulg i zwolnień.

W świetle polskiej ustawy na daleko idące preferencje mogą liczyć członkowie najbliższej rodziny zmarłego. Zaliczamy do nich przede wszystkim małżonka zmarłego, jego zstępnych (dzieci, wnuki itp.) oraz wstępnych (rodzice, dziadkowie itd.). Warto dodać, iż chodzi tutaj wyłącznie o dzieci zmarłego, a nie dzieci na przykład jego drugiej żony. Aczkolwiek na dalszym miejscu tej preferencyjnej grupy znajdują się także pasierbowie lub pasierbice. Do kręgu najbliższej rodziny zalicza się również rodzeństwo zmarłego, jego ojczyma lub macochę. Wszyscy ci bliscy krewni są zwolnieni od zapłaty podatku od spadku pod warunkiem jego zgłoszenia właściwemu organowi skarbowemu w Polsce. Zatem podstawowym warunkiem otrzymania zwolnienia jest poinformowanie fiskusa o nabyciu majątku w drodze dziedziczenia. Obowiązek ten dotyczy też nabycia w drodze zapisu lub polecenia testamentowego albo zachowku. Właściwym urzędem skarbowym (US), któremu należy zgłosić jest - w przypadku nabycia nieruchomości gruntowych lub lokalowych, użytkowania wieczystego i innych praw związanych z nieruchomościami – urząd skarbowy miejsca położenia nieruchomości. W pozostałych przypadkach właściwym jest US ostatniego miejsca zamieszkania lub pobytu spadkodawcy.

Bardzo istotny jest termin zgłoszenia. W przypadku dziedziczenia spadkobierca powinien poinformować US (druk SD-Z2) w ciągu 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia sądu stwierdzającego nabycie spadku. Podobny termin obowiązuje, gdy do nabycia spadku doszło na podstawie powiadczenia dziedziczenia przez notariusza. Ta stosunkowo nowa instytucja polskiego prawa

spadkowego polega na tym, że w przypadku braku jakichkolwiek wątpliwości co do osób nabywających spadek, zamiast kierować sprawę do sądu rejonowego, wszyscy spadkobiercy stawiają się przed notariuszem w Polsce i złożą zgodne oświadczenia. Notariusz poświadczy ten fakt poprzez sporządzenia aktu notarialnego poświadczenia dziedziczenia. W świetle ustawy prawo o notariacie (art. 95) wywołuje on te same skutki prawne, co prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku. Niestety ta szybka procedura dziedziczenia nie jest dostępna dla osób, które zamieszkują za granicą, na przykład w Stanach Zjednoczonych. Wymóg osobistego stawiennictwa wszystkich spadkobierców przed notariuszem w Polsce nie może być pominięty na przykład przez upoważnienie innej osoby do reprezentowania mocodawcy przed notariuszem. Zatem, gdy spadkobierca przebywa w USA i nie może pojechać do kraju nie ma innej możliwości prawnej jak skierowanie sprawy do właściwego sądu rejonowego. W takim wypadku spadkobiercę może reprezentować osoba zaliczana do najbliższej rodziny lub prawnicy.

W razie niezgłoszenia nabycia spadku w terminie 6 miesięcznym najbliżsi krewni muszą liczyć się z nałożeniem przez fiskusa podatku spadkowego obliczonego wedle skali obejmującej I grupę podatkową, o czym napiszę w następnym opracowaniu.

Bogdan Mucha, doktor nauk prawnych jest autorem, współautorem książek i wielu publikacji naukowych oraz publicystycznych. Ostatnio ukazała się nakładem Wydawnictwa A. Marszałek książka nt. Finansowania kampanii wyborczych w USA. Dzięki współpracy z polskimi kancelariami prawniczymi, bez konieczności wyjazdu do Polski, pomoże w sprawach z zakresu prawa polskiego(**rozwoły, legalizacje** rozwodów amerykańskich, **podziały majątku, sprawy alimentacyjne, spadkowe, obrotu nieruchomości, sprawy mieszkaniowe, profesjonalne pełnomocnictwa z apostille** do kupna, sprzedaży, darowizn). Po umówienie dzwonić pod nr tel. **773/481-0588**, adres kancelarii: **5736 W. Belmont, Chicago, Il 60634**. Sponsorem artykułów jest biuro **ALTA TRAVEL AGENCY**, które poleca tanie bilety do Polski, Europy oraz po USA, pakiety wakacyjne na Florydę, Karaiby, Hawaje, Tahiti, do Meksyku. Najświeższe informacje na stronie www.altatravel.com lub pod nr tel. **773/481-0585**.